

Technická způsobilost motorového vozidla

Pro poškozeného příznivé pravomocné rozhodnutí, které v něm vyvolalo dobrou víru v to, že jde o rozhodnutí správné a zákonné, a bez něž by si předmětné motorové vozidlo nepořídil, může představovat podstatnou příčinu vzniku škody spočívající ve znehodnocení vozidla ztrátou jeho způsobilosti k provozu na pozemních komunikacích, v případě, bylo-li pro nezákonnost takové rozhodnutí následně zrušeno.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 30 Cdo 2068/2024-260 ze dne 28.11.2024)

Nejvyšší soud rozhodl v právní věci žalobkyně P. S., zastoupené Mgr. M.B., advokátem, se sídlem v O., proti žalované České republice - Ministerstvu dopravy, se sídlem v P., o zaplacení 63 000 Kč s příslušenstvím, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 1 pod sp. zn. 24 C 239/2021, o dovolání žalované proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 10. 4. 2024, č. j. 69 Co 154/2022-235, tak, že dovolání žalované se zamítá.

Z odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

1. Obvodní soud pro Prahu 1 (dále jen „soud prvního stupně“) rozsudkem ze dne 15. 6. 2022, č. j. 24 C 239/2021-143, zamítl žalobu na stanovení povinnosti žalované zaplatit žalobkyni 63 000 Kč s příslušenstvím (výrok I) a rozhodl o nákladech řízení (výrok II). Žalobkyně se domáhala náhrady škody dle zák. č. [82/1998](#) Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. [358/1992](#) Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád) [dále jen „OdpŠk“]. Tvrzená škoda jí měla vzniknout nezákonným rozhodnutím Městského úřadu Dobruška ze dne 9. 12. 2009 (dále jen „rozhodnutí“), kterým byla schválena technická způsobilost jednotlivě dovezeného silničního vozidla VW TRANSPORTER (dále jen „vozidlo“). Uvedeného rozhodnutí – jak se ukázalo až později – bylo dosaženo trestným činem úředníka, který byl rozsudkem Okresního soudu v Rychnově nad Kněžnou ze dne 28. 7. 2014, sp. zn. 10 T 46/2014, uznán vinným ze spáchání přečinu zneužití pravomoci úřední osoby, neboť ve 162 případech (jedním z nich byl i případ nyní sporný) schválil vozidlo k provozu na pozemních komunikacích, ačkoliv věděl, že k tomu nejsou splněny zákonné předpoklady (žadatel nepředložil zákonem stanovené doklady). Ještě před vydáním odsuzujícího trestního rozsudku dané vozidlo koupila žalobkyně od předchozího vlastníka. Z moci úřední bylo následně obnoveno správní řízení, z něž původně vzešlo příznivé pravomocné rozhodnutí o povolení vozidla k provozu na pozemních komunikacích, které bylo v řízení o obnově zrušeno a posléze bylo (obnovené) řízení zastaveno. Správní orgán tak podle žalobce vozidlo odňal technickou způsobilost (usnesení Městského úřadu Dobruška ze dne 21. 8. 2018). Žalobkyně namítala, že škoda jí vznikla již tím, že si za okolností přičitatelných státu koupila vozidlo, o němž se ukázalo, že nebylo způsobilé k provozu na pozemních komunikacích a pokud by nejednala v důvěře ve vydané rozhodnutí, kupní smlouvu by neuzavřela. Současně však uvedla, že jí škoda vznikla též tím, že vozidlo nyní nemůže užívat a že rapidně poklesla i jeho obecná hodnota, lze jej totiž nově prodat jen na náhradní díly.

2. Soud prvního stupně uzavřel, že (původní) nezákonné rozhodnutí splňuje podmínky § 7 a § 8

OdpŠk, avšak škoda odpovídající rozdílu ceny vozidla se způsobílostí k provozu na pozemních komunikacích a bez ní žalobkyni vznikla až v důsledku usnesení o zastavení obnoveného řízení ve spojení s rozhodnutím, kterým byl zrušen zápis vozidla v registru silničních vozidel, jimiž bylo nezákonné pravomocné rozhodnutí odklizené (nastaly účinky jeho zrušení), a proto stát za takovou škodu neodpovídá, neboť příčinou jejího vzniku nebylo nezákonné rozhodnutí, nýbrž jeho odklizení. Obvodní soud odkázal na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 9. 2002, sp. zn. 25 Cdo 2244/2000, podle něhož stát odpovídá za škodu, která vznikla následkem jeho nezákonného rozhodnutí, nikoliv jeho zrušením, a dále na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 1. 2009, sp. zn. 25 Cdo 490/2007, dle kterého předpokladem vzniku odpovědnosti státu za škodu je příčinná souvislost mezi újmou poškozeného, jakožto následkem, a rozhodnutím, jež bylo pro nezákonnost zrušeno, nikoliv mezi újmou a skutečností, jež byla důvodem, pro který bylo rozhodnutí zrušeno. Důvody pro zamítnutí žaloby spatřoval soud prvního stupně zejména v absenci příčinné souvislosti mezi nezákonným rozhodnutím a vznikem škody (odkázal přitom na stejné závěry, které učinil Městský soud v Praze v rozsudku ze dne 10. 6. 2021, č. j. 53 Co 403/2021, ve skutkově a právně obdobné věci) i v nedostatku aktivní věcné legitimace žalobkyně, která nebyla účastnicí původního správního řízení, v němž bylo vydáno nezákonné rozhodnutí, dále v tom, že nezákonným rozhodnutím o schválení technické způsobilosti v roce 2009 žalobkyni žádná škoda nevznikla, přičemž nedostatek dokladů potřebných ke schválení technické způsobilosti vozidla považoval za skrytou vadu vozidla, která nemůže jít k tíži státu.

3. Městský soud v Praze (dále jen „odvolací soud“) v pořadí prvním svým (tzv. mezitímním) rozsudkem ze dne 27. 4. 2023, č. j. 69 Co 154/2022-173, k odvolání žalobkyně rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že žalobu shledal co do svého základu důvodnou (výrok I), a rozhodnutí o nákladech řízení ponechal konečnému rozsudku (výrok II).

4. Odvolací soud se zcela ztotožnil se skutkovým stavem zjištěným soudem prvního stupně, nesouhlasil však s jeho právním hodnocením. Zdůraznil, že soudy jsou povinny udělat vše pro nalezení spravedlivého řešení (kdy odkázal na náleží Ústavního soudu ze dne 4. 12. 2008, sp. zn. I. ÚS 428/06) a nesmí volit přehnaně formalistický postup (náleží Ústavního soudu ze dne 2. 11. 2009, sp. zn. II. ÚS 2048/09). Nezákonné rozhodnutí bylo zrušeno novým rozhodnutím v obnoveném řízení, které bylo zahájeno z úřední povinnosti, neboť původní rozhodnutí bylo vydáno trestným činem zaměstnance úřadu. Žalobkyni tak v důsledku nemožnosti užívat vozidlo k provozu na pozemních komunikacích vznikla škoda, jejíž výše je mezi účastníky sporná. Uzavřel (na rozdíl od jiných senátů téhož odvolacího soudu, které rozhodovaly v typově obdobných věcech, například v řízeních vedených pod sp. zn. 30 Co 197/2022, 36 Co 131/2021, 53 Co 403/2021 či 70 Co 236/2022), že mezi nezákonným rozhodnutím a škodou žalobkyně je dána příčinná souvislost, neboť pokud by nezákonné rozhodnutí nebylo vydáno, vozidlo by nebylo provozuschopné na pozemních komunikacích, žalobkyně by je nenabyla do vlastnictví a škoda by jí nevznikla. Odkázal přitom na náleží Ústavního soudu ze dne 30. 5. 2018, sp. zn. I. ÚS 946/16, a ze dne 22. 3. 2016, sp. zn. IV. ÚS 2598/15, stejně jako na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 17. 5. 2012, sp. zn. 28 Cdo 336/2011, a ze dne 29. 3. 2007, sp. zn. 25 Cdo 267/2005, týkající se problematiky příčinné souvislosti. Shrnuje, že žalobkyně byla v důvěře ve správnost správního aktu, vozidlo, které bylo v době koupě registrováno, do České republiky nedovezla a nemohla předpokládat, že dodatečně bude muset doložit platné registrační doklady k vozidlu, což po ní nelze (s odstupem doby) spravedlivě požadovat. Ze stejných důvodů považoval za licoměrný požadavek, aby žalobkyně nejprve uplatňovala nároky z vad koupeného vozidla u prodávajícího. Odvolací soud tedy rozsudek soudu prvního stupně změnil výše popsaným způsobem.

5. Nejvyšší soud však k dovolání žalované svým rozsudkem ze dne 7. 11. 2023, sp. zn. 28 Cdo 2301/2023-192, zrušil rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 27. 4. 2023, č. j. 69 Co 154/2022-173, a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V otázce tzv. subsidiarity dovolací soud zaujal názor,

podle něhož svědčí-li poškozenému jako věřiteli právo vůči jeho dlužníku, které může (úspěšně) uplatnit, resp. uspokojit, nevzniká mu vůči státu nárok na náhradu škody způsobené výkonem veřejné moci, neboť mu škoda jako základní předpoklad vzniku úspěšného nároku na náhradu škody dosud nevznikla. Pouze v případě, že pohledávku oprávněného nelze jako přímý nárok uspokojit, vzniká mu škoda spočívající ve ztrátě majetku. Pokud odvolací soud uzavřel, že takové požadavky nelze na žalobkyni klást, neboť by to bylo licoměrné, pak tento názor nebyl dostatečně odůvodněn. Svědčí-li poškozenému jako věřiteli právo vůči jeho dlužníku, které může úspěšně uplatnit, resp. uspokojit, nevzniká mu dosud nárok na náhradu škody způsobené výkonem veřejné moci vůči státu. Poukázal na svůj rozsudek ze dne 27. 11. 2019, sp. zn. 30 Cdo 139/2019, a jeho závěr, že pokud je z okolností případu předem zřejmé, že je přímý dlužník nemajetný a že vedení dalších řízení vůči němu by bylo neúčelné, neboť by se žalobce ani částečného uspokojení své pohledávky fakticky nedomohl, pak nelze na uplatnění pohledávky vůči primárnímu dlužníku trvat, neboť by šlo o pouhý formalismus vedoucí mimo jiné ke vzniku zbytečných nákladů řízení.

6. V otázce příčinné souvislosti mezi nezákonným rozhodnutím a vznikem škody, a to přestože „škoda vznikla až v souvislosti s rozhodnutím, jímž bylo nezákonné rozhodnutí zrušeno“, se podle Nejvyššího soudu odvolací soud dostatečně nevypořádal s ustálenou rozhodovací praxí dovolacího soudu, dle níž stát podle zákona č. [82/1998](#) Sb. neodpovídá za škodu vzniklou následkem rozhodnutí, jímž bylo vadné rozhodnutí zrušeno (s odkazem na rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 19. 9. 2002, sp. zn. 25 Cdo 2244/2000, a ze dne 11. 9. 2018, sp. zn. 30 Cdo 3079/2016, či usnesení téhož soudu ze dne 25. 1. 2011, sp. zn. 25 Cdo 4470/2008, ze dne 31. 7. 2014, sp. zn. 30 Cdo 1852/2013, a ze dne 15. 11. 2022, sp. zn. 30 Cdo 152/2022). Jelikož v posuzovaném případě „škoda zjevně vznikla žalobkyni až v souvislosti se zrušením nezákonného rozhodnutí, neboť do té doby bylo vozidlo žalobkyně provozuschopné a tuto vlastnost pozbylo až v důsledku zrušení nezákonného rozhodnutí“. měl odvolací soud, pokud se od uvedené ustálené rozhodovací praxe hodlal odvolací soud odchýlit, svůj odlišný názor náležitě odůvodnit a vypořádat se podrobně s úsudky obsaženými v citované judikatuře dovolacího soudu, popřípadě komplexně osvětlit rozdílnost posuzovaných situací, což neučinil.

7. Konečně pak Nejvyšší soud odvolacímu soudu vytkl, že dospěl k závěru, že žalobkyně je ve sporu aktivně legitimována, přestože nebyla účastnicí řízení, v němž bylo vydáno nezákonné rozhodnutí, které považuje za hlavní příčinu vzniku škody, neboť je jí nutno považovat za právní nástupkyni původního majitele vozidla, čímž se opět odchýlil od ustálené rozhodovací praxe Nejvyššího soudu, podle níž náhradu škody či nemajetkové újmy způsobené nezákonným rozhodnutím lze v souladu s ustanovením § 7 OdpŠk přiznat pouze tomu, kdo byl účastníkem řízení, v němž bylo nezákonné rozhodnutí vydáno, nebo tomu, kdo tímto účastníkem sice nebyl, avšak s ním jako účastníkem příslušného řízení jednáno být mělo.

8. Městský soud v Praze následně (v pořadí druhým svým) rozsudkem ze dne 10. 4. 2024, č. j. 69 Co 154/2022-235, rozhodl tak, že rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že žaloba je co do svého základu důvodná (výrok I rozsudku odvolacího soudu). Rozhodnutí o náhradě nákladů řízení zůstavil konečnému rozhodnutí ve věci (výrok II rozsudku odvolacího soudu).

9. Odvolací soud, který převzal skutkové závěry soudu prvního stupně, přisvědčil argumentaci nalézacího soudu, že rozhodnutí o schválení technické způsobilosti ze dne 9. 12. 2009, č. j. MUD 6637/2009 OD/RA-2 (dále „rozhodnutí o technické způsobilosti“), bylo nutné považovat za nezákonné rozhodnutí, neboť toto pravomocné rozhodnutí bylo (fakticky) zrušeno (odklizeno jinak) novým rozhodnutím o zastavení řízení v obnoveném řízení (viz § 102 odst. 9 zákona č. [500/2004](#) Sb., správní řád, dále též i jen „s. ř.“), které probíhalo z důvodu, že vydání rozhodnutí bylo dosaženo trestným činem zaměstnance správního úřadu (§ 100 odst. 4 s. ř.). Zhodnotil také, že nalézací soud správně dovodil vznik škody žalobkyně v momentu, kdy se z registrovaného vozidla, které bylo způsobilé k provozu na pozemních komunikacích, poté co jej nabyla do svého vlastnictví, stalo vozidlo

nezpůsobilé k tomuto provozu a došlo tak k jeho znehodnocení.

10. V otázce příčinné souvislosti mezi nezákonným rozhodnutím o technické způsobilosti a vznikem škody odvolací soud opětovně dospěl k závěru, že prvotní (vyhovující) rozhodnutí o technické způsobilosti bylo tou skutečností, jež žalobkyni způsobila škodu a nikoli (jak dovodil soud prvního stupně), že škoda byla způsobena až (jen) v příčinné souvislosti s rozhodnutím, kterým bylo nezákonné rozhodnutí o technické způsobilosti zrušeno (odklizeno). Odvolací soud opětovně odkázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 17. 5. 2013, sp. zn. 28 Cdo 336/2011, a odbornou literaturu, ze které dovodil, že z hlediska příčiny vzniku škody stačí, jednalo-li se o jednu z příčin, která se podílela na nepříznivém následku, o jehož odškodnění šlo, a to o příčinu podstatnou. Pokud bylo příčin více, bylo pro příčinnou souvislost nezbytné, aby řetězec postupně nastupujících příčin a následků byl ve vztahu ke vzniku škody natolik propojen, že již z působení prvotní příčiny šlo důvodně dovozovat věcnou souvislost se vznikem škodlivého následku (k tomu odvolací soud poukázal na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 3. 2007, sp. zn. 25 Cdo 267/2005, publikovaný pod R 6/2008 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). Odvolací soud neshledal důvod, proč by se uvedený závěr o řetězci nastupujících příčin a následků neměl aplikovat i na případy odpovědnosti státu za škodu podle zákona š. 82/1998 Sb. Vysvětlil, že pro nástup odpovědnosti státu za škodu musí být dán kauzální vztah mezi majetkovou újmou poškozeného, jako následkem, a rozhodnutím, které bylo pro nezákonnost zrušeno, jež musí být naopak příčinnou újmy. Rozhodující přitom bývá věcná souvislost příčiny a následku, nikoliv souvislost časová.

11. Odvolací soud se v projednávané věci (opětovně) neztotožnil ze závěry o nedostatku příčinné souvislosti mezi nezákonným rozhodnutím a vznikem škody, jež v jiných věcech zaujaly jiné senáty téhož odvolacího soudu (např. v rozsudcích č. j. 30 Co 197/2022-82, č. j. 36 Co 131/2021-72, č. j. 53 Co 403/2021-96 či č. j. 70 Co 236/2022-96), podle kterých není příčinná souvislost mezi vzniklou škodou a nezákonným rozhodnutím dána buď vůbec, nebo byla přetržena, protože nebyla v přímém vztahu k nezákonnému rozhodnutí, které bylo zrušeno. V uvedených rozhodnutích odvolací soud dovodil, že škoda nevznikla nezákonným rozhodnutím, které umožnilo provoz předmětného vozidla na pozemních komunikacích, ale vznikla až rozhodnutím, které nezákonné rozhodnutí zrušilo (odklidilo). V projednávané věci se však odvolací soud (jeho odvolací senát 69 Co) s těmito závěry o nedostatku příčinné souvislosti mezi nezákonným rozhodnutím o technické způsobilosti a vznikem škody neztotožnil.

12. Ze zjištěného skutkové stavu vyplynulo, že vozidlo bylo uvedeno do provozu na základě nezákonného rozhodnutí, žalobkyně nemohla toto pochybení státu, ve formě vydání nezákonného rozhodnutí o technické způsobilosti, v důvěře ve správnost správních aktů předpokládat a není možné jí toto klást k tíži. Odvolací soud zhodnotil, že škoda žalobkyně neměla původ jen v rozhodnutí, kterým bylo nezákonné rozhodnutí o technické způsobilosti zrušeno a kterým nastaly účinky jeho zrušení, ale už v tom, že vozidlo bylo do provozu nezákonně uvedeno výše uvedeným nezákonným rozhodnutím a žalobkyně vozidlo jako provozuschopné později nabyla v důvěře ve správnost tohoto rozhodnutí, které ale bylo později jako nezákonné zrušeno; tím bylo vozidlo podstatně znehodnoceno. Ke vzniku škody na straně žalobkyně by nikdy nedošlo, pokud by nebylo vydáno nezákonné rozhodnutí o technické způsobilosti, neboť vozidlo by nebylo provozuschopné na pozemních komunikacích, žalobkyně by jej za tímto účelem nikdy úplatně nenabyla, a tak by ji ani nevznikla škoda na vozidle.

13. Odvolací soud rovněž nesouhlasí se závěrem soudu prvního stupně, že škoda je jen následkem zrušení nezákonného rozhodnutí o technické způsobilosti. Bez tohoto nezákonného rozhodnutí by ale nebylo ani žádné zrušující rozhodnutí, ani žádná škoda na straně žalobkyně. Navíc i z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 19. 9. 2002, sp. zn. 25 Cdo 2244/2000, na který odkázal jak Nejvyšší soud, tak i soud prvního stupně, vyplývá, že otázka příčinné souvislosti, zda škoda vznikla následkem nezákonného rozhodnutí nebo jen následkem rozhodnutí, kterým bylo nezákonné rozhodnutí

zrušeno, odvisí od věcné souvislosti příčiny a následku. V uvedeném rozhodnutí Nejvyšší soud dovodil možnou příčinnou souvislost mezi nezákonným rozhodnutím a škodou vzniklou na nákladech na určitou výrobu a ve ztrátě zisku z určité výroby, pokud by nezákonným rozhodnutím, které bylo posléze zrušeno, byla povolena určitá výroba. V projednávané věci byla nezákonným rozhodnutím o technické způsobilosti schválena technická způsobilost vozidla k provozu, což vedlo k uvedení vozidla do provozu a s touto vlastností bylo vozidlo též dále převáděno. Odvolací soud považoval úvahu soudu prvního stupně o tom, že nezákonné rozhodnutí bylo pro žalobkyni příznivé, za nelogickou. Nezákonné rozhodnutí o nelegálním uvedení vozidla do provozu mělo pro žalobkyni nepříznivé důsledky, neboť zakoupila vozidlo způsobilé k provozu, které následně ztratilo svoji způsobilost k provozu a bylo tak znehodnoceno. Paradoxně pak soud prvního stupně v rámci odůvodnění rozhodnutí o výjimečném nepřiznání náhrady nákladů řízení úspěšně žalované shledal, že okolnosti, za nichž došlo ke schválení technické způsobilosti předmětného vozidla, s ohledem na následné problémy, které byly žalobkyni způsobeny, byly okolnostmi zvláštního zřetele hodnými a přičitatelnými státu.

14. Odvolací soud odmítl i závěr, že žalobkyně nedoložila v obnoveném správním řízení platné registrační doklady k vozidlu, kterými jsou /cizozemský/ technický průkaz a osvědčení o registraci vozidla. Jelikož právě v důvěře ve správnost dříve vydaného správního aktu tyto doklady žalobkyně neměla. Upozornil také na to, že žalobkyně vozidlo do České republiky nedovezla, ale nabyla jej kupní smlouvou v květnu roku 2013, až poté co bylo vozidlo už dříve v důsledku nezákonného rozhodnutí o technické způsobilosti uvedeno do provozu. Žalobkyně tedy nemohla být schopná tyto doklady reálně dodatečně obstarat, nemohla počítat s problémem s /"opětovnou"/ registrací vozidla, jelikož vycházela z toho, že při koupi vozidlo už registrováno, právě na základě Rozhodnutí, bylo. Uzavřel tedy, že na žalobkyni bylo v tomto směru kladeno nesplnitelné procesní břemeno. V tomto kontextu odkázal na závěry Ústavního soudu vyslovené v nálezu ze dne 1. 6. 2016, sp. zn. I. ÚS 946/2016, a opětovně uzavřel, že v projednávané věci byla dána příčinná souvislost mezi nezákonným rozhodnutím o technické způsobilosti a vznikem škody na straně žalobkyně. S ohledem na individuální okolnosti projednávané věci nebyla podle mínění odvolacího soudu ustálená judikatura Nejvyššího soudu ohledně odpovědnosti státu za škodu vzniklou následkem rozhodnutí, jímž bylo nezákonné rozhodnutí zrušeno, aplikovatelná.

15. V otázce aktivní legitimace se odvolací soud opětovně neztotožnil se závěry jiných senátů odvolacího soudu. Odkázal na své předchozí rozhodnutí a znovu zdůraznil, že mezi stranami bylo nesporné, že původní správní řízení skončilo nezákonným rozhodnutím, kterým byla schválena technická způsobilost jednotlivě dovezeného vozidla. Správní řízení bylo z moci úřední po povolení obnovy a zrušení nezákonného rozhodnutí následně zastaveno. Poukázal na § 27 s. ř. a § 102 odst. 2 s. ř. a na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 4. 2019, sp. zn. 1 Ads 462/2018, které se věnuje vymezení okruhu účastníků správního řízení, kdy účastníkem řízení ohledně technické způsobilosti jednotlivě /ze zahraničí/ dovezeného vozidla musel být vždy vlastník vozidla. V době zahájení řízení byla účastníkem řízení osoba, která v té době vozidlo vlastnila, zatímco účastníkem řízení o obnově, potažmo obnoveného řízení, která byla však stále týmž řízením, byla z titulu v mezidobí nastalé změny vlastnictví k předmětnému vozidlu žalobkyně. Jednalo se o typickou singulární sukcesi, kdy práva a povinnosti k předmětnému vozidlu vždy nabyt nový vlastník od vlastníka předešlého, a práva a povinnosti upínající se k převáděnému vozidlu i k probíhajícímu řízení o jeho technické způsobilosti přešly na žalobkyni. Její věcná legitimace v tomto řízení vyplynula právě z § 7 odst. 1 OdpŠk v kontextu s § 27, § 100 a § 102 odst. 2 s. ř. Na základě uvedeného odvolací soud v otázce aktivní legitimace znovu uzavřel, že žalobkyně byla účastnicí správního řízení, ve kterém bylo vydáno nezákonné Rozhodnutí, a je tudíž nositelkou věcné aktivní legitimace v projednávané věci.

16. Odvolací soud souhlasil s argumentací žalobkyně, že nebylo možné, aby se u předešlého vlastníka

úspěšně domohla práva z odpovědnosti za vady. To již z toho důvodu, že vozidlo v době, kdy jej žalobkyně v květnu roku 2013 nabyla, žádné zjevné ani skryté vady nemělo. Nad to by se žalobkyně ani nemohla u předchozího vlastníka domoci odpovědnosti za vady, jelikož případná teoreticky existující práva by již byla prekludována. Stejně tak se nemohla domoci náhrady škody ani po pachateli trestného činu, dotčenému úředníkovi jako fyzické osobě, protože s ním jako s fyzickou osobou nebyla v žádném právním vztahu.

17. Odvolací soud rovněž zdůraznil, že není možné po žalobkyni požadovat, aby předně uplatňovala nároky z vad koupeného vozidla u prodávajícího, neboť to byl stát, který prostřednictvím úředníka páchajícího trestnou činností vydal nezákonné rozhodnutí o technické způsobilosti. Požadavek vyvolání „řetězcích se“ sporů postupně mezi nabyvateli vozidla je dle odvolacího soudu v přímém rozporu se závěry Ústavního soudu v nález ze dne 19. 6. 2018, sp. zn. I. ÚS 946/16, o tom, že v případě, kdy muselo být vydané rozhodnutí zrušeno, mají být dopady na subjekt tímto dotčený minimalizovány. S poukazem na nález Ústavního soudu ze dne 7. 4. 2016, sp. zn. IV. ÚS 2598/15, odvolací soud připomněl, že náhrada škody nemůže být postiženému subjektu znemožňována formalistickým výkladem podmínek (odpovědnosti státu za škodu – poznámka Nejvyššího soudu).

18. Odvolací soud uzavřel, že úkolem soudu v podmínkách materiálního právního státu je nalézt řešení, které by zajišťovalo maximální realizaci základních práv účastníků sporu, a není-li to možné, tak rozhodnout v souladu s obecnou ideou spravedlnosti. Z těchto důvodů odvolací soud znovu změnil napadený zamítavý rozsudek soudu prvního stupně tak, že formou tzv. mezitímního rozsudku vyslovil, že základ uplatněného nároku na náhradu škody vůči státu je dán.

I. Dovolání a vyjádření k němu

19. Rozsudek odvolacího soudu napadla žalovaná (dále též „dovolatelka“) včas podaným dovoláním, jelikož rozhodnutí odvolacího soudu podle ní spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Přípustnost dovolání spatřuje podle ustanovení § 237 o. s. ř. v tom, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, když napadeným rozsudkem shledal, že 1/ byly splněny podmínky odpovědnosti státu, konkrétně existence příčinné souvislosti mezi nezákonným rozhodnutím o technické způsobilosti a žalobkyní uplatněnou škodou. Dále spatřuje přípustnost v tom že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení dvou otázek hmotného práva, které v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyly vyřešeny, a to otázky, 2/ zda lze fyzickou osobu, která je v důsledku pozdějšího nabytí vlastnického práva k vozidlu, jež je předmětem řízení, účastníkem až obnoveného řízení, považovat také za účastníka řízení, o jehož obnově bylo rozhodováno; a 3/, zda lze nárok na náhradu skutečné škody na vozidle, které bylo v rozporu se zákonem zapsáno do registru silničních vozidel a následně bylo z důvodu technické nezpůsobilosti z tohoto rejstříku vyřazeno, aplikovat zásadu subsidiární odpovědnosti státu za škodu, a pokud ano, po jaké osobě je primárně nutné vymáhat případnou škodu.

20. Ve vztahu k otázce 1/ odvolací soud řádně neosvětlil rozdílnost posuzovaných situací v nyní řešené věci a ve věcech řešených v judikatuře Nejvyššího soudu (např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 10. 2006, sp. zn. 25 Cdo 2632/2005, a na něj navazující usnesení Ústavního soudu ze dne 29. 7. 2008, sp. zn. I. ÚS 216/07, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 11. 2012, sp. zn. 28 Cdo 2855/2012, a ze dne 15. 11. 2022, sp. zn. 30 Cdo 152/2022, a také usnesení Ústavního soudu ze dne 26. 9. 2013, sp. zn. I. ÚS 267/13,), od kterých se odchýlil. Dle dovolatelky to ani nelze, neboť principiálně jde o situace obdobné. V případě věci řešené usnesením dovolacího soudu ze dne 15. 11. 2022, pod č. j. 30 Cdo 152/2022-95, jsou situace dokonce téměř stejné – skutkově totožné. Nejvyšší soud totiž v uvedeném usnesení potvrdil správnost postupu, kdy nalézací soud zjišťoval příčinnou souvislost mezi škodou spočívající v hodnotě vozidla a rozhodnutím, které původní rozhodnutí o

schválení technické způsobilosti daného vozidla zrušilo, neboť teprve tehdy mohla vzniknout požadovaná škoda.

21. Dovolatelka dospěla k závěru, že v případě žalobkyně absentuje existence příčinné souvislosti mezi nárokovanou škodou a tvrzeným pochybením a nedošlo tak ke splnění zákonných podmínek zakládajících odpovědnost státu za škodu. Příčinná souvislost konkrétní škody spočívající v rozdílu ceny vozidla s „platnou STK“ a vozidla „bez platné STK“, jejíž náhrady se žalobkyně domáhá, se zrušením rozhodnutím o schválení technické způsobilosti vozidla, jako jedním ze základních předpokladů odpovědnosti státu za tuto újmu, musí být v přímém vztahu právě jen k nezákonnému rozhodnutí, nikoli k rozhodnutí, kterým bylo vadné rozhodnutí zrušeno. Rozhodnutí umožnilo provoz předmětného vozidla na pozemních komunikacích, teprve jeho zrušením ztratila žalobkyně oprávnění, které jí bylo získáno. Stát však odpovídá jen za škodu, jež vznikla následkem nezákonného rozhodnutí a nikoli následkem jeho zrušení (k tomu žalovaná odkázala na rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 19. 9. 2002, sp. zn. 25 Cdo 2244/2000, a ze dne 27. 1. 2009, sp. zn. 25 Cdo 490/2007). Škoda tvrzená žalobkyní mohla vzniknout pouze v důsledku nemožnosti provozovat předmětné vozidlo na pozemních komunikacích, a pak tedy tato nemožnost nemůže být spojována s rozhodnutím, které naopak technickou způsobilost schválilo. V kontextu uvedeného dovolatelka odkázala na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 7. 11. 2023, sp. zn. 28 Cdo 2301/2023, kterým bylo zrušeno rozhodnutí odvolacího soudu ve věci žalobkyně. V něm Nejvyšší soud uvedl, že: „V posuzovaném případě, totiž škoda zjevně vznikla žalobkyni až v souvislosti se zrušením nezákonného rozhodnutí, neboť do té doby bylo vozidlo žalobkyně provozuschopné a tuto vlastnost pozbylo až v důsledku zrušení nezákonného rozhodnutí.“ Dále odkázala na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27. 1. 2009, sp. zn. 25 Cdo 490/2007, od něhož se odvolací soud také odchýlil a kde Nejvyšší soud vyložil, že předpokladem odpovědnosti státu za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím je příčinná souvislost mezi újmou poškozeného, jako následkem, a rozhodnutím, které bylo pro svoji nezákonnost zrušeno, nikoli mezi újmou a skutečností, která byla důvodem, pro který bylo rozhodnutí zrušeno.

22. K otázce 2/ zpochybňující aktivní věcnou legitimaci žalobkyně k vymáhání náhrady škody v konkrétních poměrech obnovy řízení žalovaná uvedla, že ji považuje za dosud neřešenou, jelikož otázkou, zda lze účastníka řízení o obnově považovat za účastníka původního (obnovovaného) řízení, se Nejvyšší soud dosud nezabýval. V obecné rovině existuje ustálená rozhodovací praxe, podle které lze náhradu škody způsobenou nezákonným rozhodnutím přiznat pouze tomu, kdo byl účastníkem řízení (k tomu srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 18. 10. 2006, sp. zn. 25 Cdo 2632/2005, a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 11. 2012, sp. zn. 28 Cdo 2855/2012). Odvolací soud dle názoru žalované nesprávně posoudil skutečnost, zda byla žalobkyně účastníkem původního řízení, v němž bylo vydáno rozhodnutí o technické způsobilosti, které označila za nezákonné. Poukázala na kogentní § 7 odst. 1 OdpŠk, dle kterého mají právo na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím toliko účastníci řízení, ve kterém bylo vydáno rozhodnutí, z něhož jim vznikla škoda. Navazující otázku, kdo je účastníkem daného řízení, resp. kdo jí být má, řeší konkrétní procesní předpisy, což v tomto případě znamená zákon č. [56/2001](#) Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích a o změně zákona č. [168/1999](#) Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění zákona č. [307/1999](#) Sb. ve spojení s § 27 odst. 1 písm. a) s. ř. Není možné konstruovat kategorii účastníka řízení mimo rámec procesních předpisů, jedná se o právní termín, u kterého je nutné respektovat záměr zákonodárce jednoznačně vymezit okruh osob, jež se mohou jako osoby bezprostředně dotčené nezákonností rozhodnutí domáhat náhrady škody jí způsobené. Jelikož žalobkyně nabyla vlastnické právo až poté, co bylo řízení, v němž bylo vydáno rozhodnutí o technické způsobilosti, pravomocně ukončeno, není možné hovořit o procesním nástupnictví a považovat žalobkyni za účastníka řízení, neboť to v danou chvíli řízení již neprobíhalo. Dodala, že účastníci v obnoveném řízení a novém řízení se nemusí shodovat s účastníky původního řízení.

Otázka, kdo je účastníkem řízení, se podle kritérií stanovených v § 27 s. ř. posuzuje podle právního stavu a skutkových okolností v době nového řízení. Žalobkyně by tedy byla považována za účastníka až nového řízení, protože v té době byla vlastníkem předmětného vozidla. Uzavírá tak, že není možné žalobkyni považovat za účastníka řízení, v němž bylo vydáno napadené rozhodnutí, ze kterého jí měla vzniknout škoda. Odvolací soud se dle dovolatelky dopustil nesprávného právního posouzení věci, když konstatoval, že byla splněna podmínka stanovená v § 7 odst. 1 OdpŠk.

23. Vůči otázce ad 3/, tedy lze-li na nárok na náhradu skutečné škody na vozidle, které bylo v rozporu se zákonem zapsáno do registru silničních vozidel a následně bylo z důvodu technické nezpůsobilosti z tohoto registru vyřazeno, aplikovat zásadu subsidiární odpovědnosti státu za škodu, popř. po jaké osobě je primárně nutné případnou škodu vymáhat, žalovaná konstatovala, že nezbytná kauzalita je dána až ve vztahu ke škodě vzniklé nemožností domoci se nápravy jinými prostředky, než je specifický postup vyplývající ze zákona č. [82/1998](#) Sb. Poukazuje na ustálenou judikaturu Nejvyššího soudu, podle které může být nárok na náhradu škody způsobené výkonem veřejné moci vůči státu úspěšně uplatněn pouze, pokud se poškozený nemůže úspěšně domoci uspokojení své pohledávky jinak (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 9. 2011, sp. zn. 28 Cdo 2154/2011). Nad to tento závěr odpovídá subsidiární povaze odpovědnosti státu, která vyplývá i z judikatury Nejvyššího soudu (k tomu dovolatelka odkázala na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 4. 2014, sp. zn. 30 Cdo 3967/2013, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 8. 2014, sp. zn. 30 Cdo 1391/2013, či rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 2. 5. 2012, sp. zn. 28 Cdo 1512/2011). Uvedla, že je nezbytné rozlišit, zda byl daný žadatel o odškodnění prvním vlastníkem příslušného vozidla či nikoli. V situaci, kdy by nárok vznesla osoba, která žádala o schválení technické způsobilosti vozidla, nebylo by možné přičítat odpovědnost za vznik škody státu, pokud žadatel nedbal svých povinností a činil kroky směřující k tomu, aby vozidlo bylo provozuschopné za situace, kdy mu muselo být zřejmé, že nedisponuje všemi nezbytnými doklady k provozu takového vozidla. K tomuto dovolatelka odkazuje na § 2918 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník [dále jen „o. z.“]. V situaci, kdy však nárok na odškodnění vznesli až další /pozdější/ vlastníci vozidla, kteří jej nabyli na základě kupní smlouvy, měly by tyto osoby svůj nárok primárně uplatnit vůči tomu, kdo je v důsledku své trestné činnosti za chybný zápis vozidla do registru motorových vozidel odpovědný, tedy vůči pachateli trestného činu.
1.

24. Dovolatelka polemizovala nad tím, zda se žalobkyně nemohla primárně domáhat svých práv po předchozím vlastníku vozidla. Je pro ni otázkou, zda kupní smlouva, kterou žalobkyně nabyla vozidlo do vlastnictví nebyla pro nemožnost plnění neplatná. Kupní smlouvou individuálně určený automobil způsobilý k provozu na pozemních komunikacích v době uzavření kupní smlouvy „neexistoval, resp. existoval pouze zdánlivě“, jen v důsledku trestné činnosti úředníka. Vystává tedy podle dovolatelky otázka, zda se žalobkyně nemohla domáhat vydání bezdůvodného obohacení ve výši zaplacené kupní ceny po osobě, která jí neexistující věc prodala. Žalobkyně vozidlo nabyla na základě kupní smlouvy, a právě na základě této smlouvy jí vznikla škoda, v důsledku čehož se jedná o soukromoprávní nárok, který není možné podle OdpŠk odškodnit.

25. Dovolatelka proto navrhla, aby Nejvyšší soud změnil dovoláním napadený rozsudek odvolacího soudu tak, že žaloba se zamítá a přiznal jí náhradu nákladů řízení před soudy všech stupňů.

26. Žalobkyně se k dovolání žalované nevyjádřila.

III. Přípustnost dovolání

27. Nejvyšší soud v dovolacím řízení postupoval a o dovolání rozhodl podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném od 1. 1. 2022 (viz čl. II a XII zákona č. [286/2021](#) Sb.), dále

jen „o. s. ř.“.

28. Dovolání bylo podáno včas (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), osobou k tomu oprávněnou, za splnění podmínky § 241 odst. 2 o. s. ř. Nejvyšší soud se proto dále zabýval jeho přípustností.

29. Podle § 236 odst. 1 o. s. ř. lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, jestliže to zákon připouští.

30. Podle § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

31. Otázka 3/, zda lze nárok na náhradu skutečné škody na vozidle, které bylo v rozporu se zákonem zapsáno do registru silničních vozidel a následně bylo z důvodu technické nezpůsobilosti z tohoto registru vyřazeno, aplikovat zásadu subsidiární odpovědnosti státu za škodu, nezakládá ve smyslu § 237 o. s. ř. přípustnost dovolání a nejedná se o otázku neřešenou.

32. Nejvyšší soud ve své rozhodovací praxi konstantně dovozuje, že nárok na náhradu škody spočívající ve ztrátě pohledávky (její vymahatelnosti) způsobené nesprávným úředním postupem či nezákonným rozhodnutím může být vůči státu úspěšně uplatněn pouze tehdy, jestliže by poškozený nedosáhl uspokojení své pohledávky vůči tomu, kdo by k němu byl jinak povinen (viz již rozhodnutí bývalého Nejvyššího soudu SSR ze dne 16. 4. 1985, sp. zn. 4 Cz 110/84, Výběr 1985; z aktuální judikatury pak např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 11. 2004, sp. zn. 25 Cdo 1404/2004, usnesení ze dne 2. 6. 2011, sp. zn. 28 Cdo 4230/2010, nebo usnesení ze dne 14. 9. 2011, sp. zn. 28 Cdo 2154/2011). Jinými slovy, svědčí-li poškozenému jako věřiteli právo vůči jeho dlužníku, které může (úspěšně) uplatnit, resp. uspokojit, nevzniká mu dosud vůči státu nárok na náhradu škody způsobené výkonem veřejné moci. Pouze v případě, že pohledávku oprávněného nelze jako přímý nárok uspokojit, vzniká oprávněnému škoda, spočívající ve ztrátě majetku (tomu srov. též rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12. 9. 2012, sp. zn. 31 Cdo 1791/2011, uveřejněný pod číslem 7/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, a v něm uvedenou pasáž o teorii tzv. adekvátní příčinné souvislosti a dále např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 7. 2012, sp. zn. 28 Cdo 1094/2011, a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 5. 2016, sp. zn. 30 Cdo 3692/2015).

33. Ve sledovaných souvislostech Nejvyšší soud doplňuje, že posouzení, zda má stát v důsledku vydání nezákonného rozhodnutí nebo nesprávného úředního postupu postavení solidárně odpovědného dlužníka nebo je naopak dlužníkem tzv. posledním, je vždy odvislé jak ze vztahu každé jedné příčiny ke způsobenému následku, tak (a to především) právě charakterem následku, od něž poškozený své nároky odvozuje. Je třeba vždy věnovat pozornost tomu, jak poškozený [v rámci předběžného uplatnění nároku, resp. posléze v podané žalobě] svůj nárok ve skutkové rovině konstruoval. Postavení posledního dlužníka bude mít stát zpravidla tehdy, jestliže na základě jeho protiprávního jednání nevznikl nový závazek, nýbrž již existující závazek jiné osoby vůči poškozenému nemůže být právě a jen v důsledku nezákonného rozhodnutí nebo nesprávného úředního postupu řádně uspokojen. Naopak při škodě způsobené více subjekty, nejde-li o případ nevymahatelnosti pohledávky vůči přímému dlužníku, dává v ostatních případech zákon přednost pravidlu společné a nerozdílné odpovědnosti vůči poškozenému, uplatnění nároku vůči státu jako jednomu ze škůdců je tak dispozitivním projevem realizace této možnosti vyplývající z ustanovení § 2915 odst. 1 o. z. (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 2014, sp. zn. 30 Cdo 82/2013, a rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 3. 2011, sp. zn. 25 Cdo 5272/2008, jejichž závěry se uplatní i ve vztahu k nové právní úpravě, jak lze seznat z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 11. 5. 2023, sp.

zn. 30 Cdo 237/2023).

4. V projednávané věci skutková tvrzení, na nichž se zakládá žalobou uplatněný nárok, nevedou k závěru, že by postupem orgánů veřejné moci byl založen stav, kdy by žalobkyně nemohla vymoci svou /primární/ pohledávku za jiným subjektem. Stát tak nemá postavení tzv. posledního dlužníka, nýbrž je přímo odpovědný z titulu nezákonného rozhodnutí působícího újmu na jmění žalobkyně (a to zcela bez ohledu na to, zda případně existoval obsahově odlišný vztah mezi žalobkyní a převodcem sporného vozidla, popř. mezi ní a zprostředkovaně mezi pachatelem trestného činu).

34. Bez zřetele na uvedené dovolací soud připomíná závěr odvolacího soudu o tom, že se dovolatelkou tvrzené právo žalobkyně z odpovědnosti za vady předmětu koupě prekludovalo bez jejího zavinění dříve, než je mohla žalobkyně vůči prodávajícímu uplatnit. Odvolací soud (v odstavcích 74 a násl. napadeného rozsudku) tento závěr promítl do úsudku, že žalobkyně objektivně vzato nemohla takový nárok uplatnit, protože pro nedobytnost takové pohledávky by nastupovala bez dalšího odpovědnost státu coby posledního dlužníka, kterýžto závěr žalovaná v podaném dovolání kvalifikovaně nenapadla (§ 241a odst. 2 ve spojení s § 237 o. s. ř.), tudíž i z toho důvodu nemůže být podané dovolání k této otázce přípustné (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 10. 2005, sp. zn. 29 Odo 663/2003, uveřejněné pod č. 48/2006 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). Dlužno dodat, že nešlo v případě převodu vozidla na žalobkyni samozřejmě o žádné plnění nemožné (vozidlo jako věc v občanskoprávním smyslu nepochybně existovalo) a z téhož důvodu je i nepřipadná navazující úvaha dovolatelky, že předmět smlouvy prý „existoval jen zdánlivě“; v posléze uvedeném rozsahu je dovolání ve smyslu § 243c odst. 1 o. s. ř. zjevně bezdůvodné.

35. Dovolání je však přípustné pro otázku posouzení aktivní legitimace účastníka obnoveného správního řízení, který nebyl účastníkem správního řízení, v němž bylo nezákonné rozhodnutí vydáno, k podání žaloby dle § 7 odst. 1 OdpŠk, neboť tato otázka dosud nebyla předmětem explicitního posouzení dovolacího soudu. Dovolání je současně přípustné i pro otázku příčinné souvislosti mezi nezákonným rozhodnutím, které bylo pro žadatele zcela příznivé, a újmou způsobenou jeho pozdějším zrušením pro nezákonnost, neboť ani tato otázka nebyla ve všech souvislostech v judikatuře dovolacího soudu vyřešena.

IV. Důvodnost dovolání

36. Po přezkoumání věci, které Nejvyšší soud provedl, striktně vázán rozsahem i důvody podaného dovolání (§ 242 odst. 3 věta první o. s. ř.), aniž by za tím účelem bylo třeba k projednání dovolání nařizovat jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), dospěl k závěru, že dovolání žalované je sice k výše uvedeným otázkám přípustné, avšak není důvodné.

K otázce aktivní věcné legitimace žalobkyně k uplatňování nároku na náhradu škody dle § 7 odst. 1 OdpŠk.:

37. Podle čl. 36 odst. 3 Listiny základních práv a svobod má každý právo na náhradu škody způsobené mu nezákonným rozhodnutím soudu, jiného státního orgánu či orgánu veřejné správy nebo nesprávným úředním postupem.

38. Podle § 5 OdpŠk stát odpovídá za podmínek stanovených tímto zákonem za škodu, která byla způsobena a) rozhodnutím, jež bylo vydáno v občanském soudním řízení, ve správním řízení, v řízení podle soudního řádu správního nebo v řízení trestním, b) nesprávným úředním postupem.

39. Podle § 7 OdpŠk právo na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím mají účastníci

řízení, ve kterém bylo vydáno rozhodnutí, z něhož jim vznikla škoda (odst. 1). Právo na náhradu škody má i ten, s nímž nebylo jednáno jako s účastníkem řízení, ačkoliv s ním jako s účastníkem řízení jednáno být mělo (odst. 2).

40. Podle § 8 OdpŠk nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím lze, není-li dále stanoveno jinak, uplatnit pouze tehdy, pokud pravomocné rozhodnutí bylo pro nezákonnost zrušeno nebo změněno příslušným orgánem. Rozhodnutím tohoto orgánu je soud rozhodující o náhradě škody vázán (odst. 1). Byla-li škoda způsobena nezákonným rozhodnutím vykonatelným bez ohledu na právní moc, lze nárok uplatnit i tehdy, pokud rozhodnutí bylo zrušeno nebo změněno na základě řádného opravného prostředku (odst. 2). Nejde-li o případy zvláštního zřetele hodné, lze nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím přiznat pouze tehdy, pokud poškozený využil v zákonem stanovených lhůtách všech procesních prostředků, které zákon poškozenému k ochraně jeho práva poskytuje; takovým prostředkem se rozumí řádný opravný prostředek, mimořádný opravný prostředek, vyjma návrhu na obnovu řízení, a jiný procesní prostředek k ochraně práva, s jehož uplatněním je spojeno zahájení soudního, správního nebo jiného právního řízení, nebo návrh na zastavení exekuce (odst. 3).1.

41. Dovolatelce je namístě přisvědčit v závěru, že nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím lze v souladu s ustanovením § 7 odst. 1 OdpŠk přiznat pouze tomu, kdo byl účastníkem řízení, v němž bylo nezákonné rozhodnutí vydáno.

42. Nejvyšší soud se otázkou aktivní legitimace k náhradě škody způsobené nezákonným rozhodnutím a s tím spjatým zákonným požadavkem na účastenství v řízení zabýval opakovaně. Ve svém rozsudku ze dne 24. 4. 2013, sp. zn. 30 Cdo 2396/2012, publikovaném pod č. 71/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, uzavřel, že zákon č. [82/1998](#) Sb. blíže pojem účastníka řízení nedefinuje a spoléhá v tomto směru na jednotlivé procesní předpisy, které obsahují vlastní definice osob účastných na řízení, a jsou tak rozhodující pro vymezení oprávněné osoby podle tohoto ustanovení.

43. V rozsudku ze dne 26. 8. 2014, sp. zn. 30 Cdo 2767/2013, pak Nejvyšší soud shrnul judikaturu vztahující se k uvedené otázce a konstatoval, že „v některých případech mají postavení účastníka ve smyslu § 7 OdpŠk i osoby, které nejsou procesním předpisem považovány za účastníky řízení stricto sensu. Jedná se o osoby, o jejichž právech a povinnostech se v určité dílčí fázi řízení rozhoduje (svědci, znalci, tlumočníci, osoby, kterým byla při dokazování uložena určitá povinnost), eventuálně osoby oprávněné v určité fázi řízení činit návrhy či podávat opravné prostředky (příbuzní obžalovaného, léčebný ústav, výchovné zařízení, zájmové sdružení občanů apod.).“ Dále v tomto rozsudku dovolací soud vysvětlil, že „ustanovení § 7 OdpŠk není samoučelné, ale reflektuje skutečnost, že mezi státem a osobami, jež nejsou ve smyslu tohoto ustanovení účastníky řízení, ve kterém bylo vydáno nezákonné rozhodnutí, není dán veřejnoprávní vztah. Škoda při výkonu veřejné moci přitom vzniká z veřejnoprávního vztahu (ostatně proto je úprava odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci vyčleněna z občanského zákoníku – srov. důvodovou zprávu k návrhu zákona č. [82/1998](#) Sb.).“ Ke stejným závěrům dospěl Nejvyšší soud i v rozsudku ze dne 11. 9. 2019, sp. zn. 30 Cdo 1642/2018, kde se zabýval aktivní legitimací v případě uplatnění nároku na náhradu újmy způsobené nezákonným opatřením obecné povahy vydaným územním celkem v rámci jeho samostatné působnosti a spočívajícím ve změně územního plánu. V tomto rozsudku Nejvyšší soud shrnul, že má-li být osoba aktivně legitimována k náhradě škody za nezákonné rozhodnutí ve smyslu zákona č. [82/1998](#) Sb., musí se v (alespoň dílčí fázi) řízení rozhodovat o jejích právech a povinnostech, a musí zde tedy existovat veřejnoprávní vztah.

44. V uvedené souvislosti se judikatura Nejvyššího soudu i Ústavního soudu opakovaně vyjádřila též k otázce, zda v případech, kdy byla nezákonným rozhodnutím dotčena osoba, která nebyla účastníkem řízení, v němž bylo nezákonné rozhodnutí vydáno, zakládá nemožnost této osoby vznést

nárok na náhradu škody v intencích zákona č. [82/1998](#) Sb. porušení čl. 36 odst. 3 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“). Poukázat lze na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 10. 2006, sp. zn. 25 Cdo 2632/2005, a na něj navazující usnesení Ústavního soudu ze dne 29. 7. 2008, sp. zn. I. ÚS 216/07, nebo na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 11. 2012, sp. zn. 28 Cdo 2855/2012, a navazující usnesení Ústavního soudu ze dne 26. 9. 2013, sp. zn. I. ÚS 267/13. Z těchto rozhodnutí mj. plyne, že Listina přímý nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem nezakládá. Stanoví totiž, že podmínky a podrobnosti odpovědnosti státu za takto způsobenou škodu upravuje zákon (čl. 36 odst. 3, 4 Listiny), kterým je právě zákon č. [82/1998](#) Sb. Ustanovení čl. 36 odst. 3 Listiny tedy přiznává nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím soudu, jiného státního orgánu či orgánu veřejné správy nebo nesprávným úředním postupem pouze za splnění zákonem stanovených obecných podmínek, mezi něž náleží rovněž podmínka aktivní věcné legitimace poškozeného ve smyslu ustanovení § 7 odst. 1 OdpŠk.1.

45. Judikatura Ústavního soudu však současně zdůrazňuje, že zvláštní zákon předvídaný v čl. 36 odst. 4 Listiny nemůže samotný ústavně zakotvený nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím státního orgánu či veřejné správy nebo nesprávným úředním postupem anulovat (negovat), byť „pouze“ v jeho dílčím aspektu. Jinými slovy, tento zvláštní zákon nemůže popřít předmětné ústavně zaručené základní právo, a to nejen jako celek, ale ani jeho dílčí komponenty, aby fakticky nedošlo k vyprázdňení tohoto základního práva při použití jeho zákonného provedení. Zákonu je svěřena toliko úprava podmínek a podrobností realizace již ústavně zakotveného práva, které vychází z principu ochrany práv každého, kdo byl poškozen nezákonným rozhodnutím státního orgánu či veřejné správy nebo nesprávným úředním postupem. Z hlediska ochrany základních práv a svobod je ovšem nezbytné, aby jednotlivé podmínky, za nichž je možné se soudní ochrany domáhat, sledovaly legitimní cíl a byly vůči tomuto cíli přiměřené (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 24. 7. 2014, sp. zn. II. ÚS 1430/13, ze dne 24. 7. 2014, sp. zn. I. ÚS 1744/12, ze dne 5. 5. 2015, sp. zn. II. ÚS 3005/14, nebo ze dne 14. 11. 2017, sp. zn. I. ÚS 3391/15, a dále IŠTVÁNEK, F., SIMON, P., KORBEL, F. Zákon o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2017, s. 77).

46. Na podkladě výše uvedených závěrů přiznal Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 10. 8. 2022, sp. zn. 30 Cdo 1339/2022, postavení účastníka řízení ve smyslu § 7 odst. 1 OdpŠk osobě, která sice nemohla být účastníkem správního řízení, v němž bylo nezákonné rozhodnutí vydáno, neboť jí zákonná úprava postavení účastníka řízení nepřiznávala, ale byla žalobcem v řízení před správním soudem, v němž bylo dané správní rozhodnutí pro nezákonnost zrušeno. Důvodem pro shledání aktivní legitimace byla v popisovaném případě právě podobnost s aktivní legitimací u náhrady škody způsobené nezákonným opatřením obecné povahy (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 10. 2015, sp. zn. 25 Cdo 3444/2013, uveřejněný pod č. 89/2016 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

47. V posuzovaném případě nebyla žalobkyně účastníkem původně vedeného řízení o schválení technické způsobilosti předmětného vozidla, které vyústilo ve vydání rozhodnutí, avšak nepochybně byla účastníkem řízení o nařízení obnovy tohoto řízení zahájeném podle § 100 odst. 4 správního řádu a následně obnoveného správního řízení. S ohledem na výše citovanou judikaturu dospěl Nejvyšší soud k závěru, že žalobkyně, přestože nemohla být účastníkem původního správního řízení, jež vedlo k vydání nezákonného rozhodnutí, podmínku upravenou ustanovením § 7 odst. 1 OdpŠk splňuje, byla účastníkem následného řízení o obnově předmětného správního řízení a obnoveného správního řízení, v němž bylo toto rozhodnutí zrušeno. Takový závěr šetří podstatu základního práva na náhradu újmy způsobené výkonem veřejné moci, jak vyplývá z čl. 36 odst. 3 Listiny. Jeví se [per argumentum reductione ad absurdum] neudržitelným závěr, podle něhož by náhradu škody mohl ve smyslu § 7 odst. 1 OdpŠk uplatňovat jen takový subjekt, který byl vlastníkem věci, o níž se rozhodovalo jak v době vydání nezákonného rozhodnutí, tak i v době jeho zrušení, avšak v případě singulární sukcesse nastalé v mezidobí by již ani původnímu vlastníku (jehož jmění by se v důsledku

pozdějšího zjištění nezákonnosti rozhodnutí až po převodu věci nijak nezmenšilo), ale ani novému vlastníku (pozdějšímu účastníku řízení), u něhož by měl být vznik nároku vyloučen pouze a jen tím, že nebyl účasten řízení v době vydání nezákonného rozhodnutí, právo na náhradu škody nespovědilo.

48. Právní posouzení otázky aktivní legitimace žalobkyně ve vztahu k § 7 OdpŠk odvolacím soudem je tedy správné.

K otázce odpovědnosti státu za škodu vzniklou v důsledku zrušení pro účastníka ryze příznivého rozhodnutí:

49. Vycházejí v zásadě z totožných ustanovení zákona č. [82/1998 Sb.](#), jak jsou citována výše, lze dospět k závěru, že k namítanému odchýlení se od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu v uvedeném případě ze strany odvolacího soudu nedošlo. Vzniklá škoda je žalobkyní odvozována od původního rozhodnutí, tedy od Rozhodnutí Městského úřadu Dobruška, ze dne 9. 12. 2009, č. j. MUD 6637/2009 OD/RA-2, kterým byla schválena technická způsobilost vozidla. Ačkoli se jednalo o rozhodnutí pro právního předchůdce žalobkyně tzv. ryze příznivé (neboť jím bylo zcela vyhověno návrhu původního účastníka a ospravedlňovalo provoz předmětného vozidla na pozemních komunikacích, ať už byl vlastníkem a provozovatelem kdokoliv), jedná se nepochybně o prvotní příčinu vzniku škody.

50. Zákon úmyslně nijak neomezuje definici tzv. „nezákonného rozhodnutí“; obligatorní podmínkou je, že (až na výjimky, o něž nejde v poměrech projednávané věci), jde o pravomocné rozhodnutí, které bylo pro nezákonnost zrušeno nebo změněno příslušným orgánem. Zákonodárce dále nijak nelimituje vlastnosti onoho nezákonného rozhodnutí, může jím být rozhodnutí jak konstitutivní (právo tvorné), tak i deklaratorní rozhodnutí ukládající povinnost k plnění (něco dát, něco vykonat, něčeho se zdržet nebo něco strpět) nebo naopak rozhodnutí určovací (o tom, zda tu právo je nebo není), nezákonným může být nepochybně jak rozhodnutí ve věci samé, tak i jen rozhodnutí procesní povahy, a z hlediska jeho vlastní nezákonnosti je také bez významu, zda jde o rozhodnutí pro poškozeného nepřiznivé (což bude pravidlem) nebo zda jde o rozhodnutí naopak příznivé (typicky zcela vyhovující jeho návrhu či požadavku uplatněnému v řízení). Charakter a vlastnosti nezákonného rozhodnutí tak samy o sobě nemají vliv na závěr o jeho nezákonnosti; význam však nabývají zejména při navazujícím posuzování toho, zda právě v důsledku jejich vydání vznikla poškozenému škoda a zda je tato škoda v příčinném vztahu k vydanému nezákonnému rozhodnutí. Bylo-li pak nezákonné rozhodnutí vydáno ve prospěch účastníka řízení (pozdějšího poškozeného), je tím předurčeno, že takový účastník zpravidla nemohl využít opravných a jiných prostředků, jimiž mohl dosáhnout jeho zrušení (k jejich použití nebyl tzv. subjektivně legitimován).

51. Z této premisy vychází implicitně i Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 11. 3. 2014, sp. zn. II. ÚS 1667/12, ve kterém jednoznačně vyslovil, že „za určitých okolností může způsobit škodu i nezákonné rozhodnutí orgánu veřejné moci vydané in favorem poškozeného účastníka, které bylo dodatečně jako nezákonné zrušeno nezávisle na jeho procesní aktivitě“. Nejvyšší soud připomíná, že nálezová judikatura Ústavního soudu je pro obecné soudy precedenčně závazná (čl. 89 odst. 2 Ústavy). Lze proto učinit dílčí závěr, že pouhá okolnost, že bylo vydáno pro účastníka zcela příznivé rozhodnutí, které bylo později pro nezákonnost zrušeno, nebrání závěru o vzniku škody mající původ v onom příznivém rozhodnutí. Tento parciální závěr se ostatně nijak nevzpírá ustálené judikatuře (zmiňované dovolatelkou a citované již výše), že stát vskutku neodpovídá za škodu, která poškozenému vznikla (až) zrušovacím rozhodnutím (které, na rozdíl od rušeného rozhodnutí, nebylo samo o sobě pro nezákonnost zrušeno), s tímto úsudkem ostatně nijak nepolemizoval ani odvolací soud, který přílehlavě zdůraznil, že žalobkyně se svou žalobou (jejím skutkovým vymezením a upřesněním svého nároku v průběhu řízení před soudem prvního stupně) domáhá náhrady škody způsobené prvotním (a jak se až později ukázalo nezákonným) rozhodnutím.

52. K dovoláním zpochybňované otázce příčinné souvislosti [v přítomném řízení posuzované mezi vyhovujícím rozhodnutím a škodou vzniklou žalobkyni po jeho zrušení] se Nejvyšší soud vyjádřil už v rozsudku ze dne 19. 9. 2002, sp. zn. 25 Cdo 2244/2000, podle kterého je právně významné pro posouzení vzniku odpovědnosti za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím otázka příčinné souvislosti konkrétní majetkové újmy, jejíž náhrady se poškozený domáhá s nezákonným rozhodnutím, nikoli však s rozhodnutím, jímž bylo vadné rozhodnutí zrušeno (zrušovacím rozhodnutím). Stát odpovídá za škodu, která vznikla následkem nezákonného rozhodnutí, a ne následkem jeho zrušení. V uvedeném rozhodnutí dovolací soud připustil, že z (příznivého) nezákonného rozhodnutí škoda vzniknout může. Na toto rozhodnutí Nejvyšší soud dále poukazuje a navazuje např. v rozsudku ze dne 11. 9. 2018, sp. zn. 30 Cdo 3079/2016, rozsudku ze dne 11. 9. 2019, sp. zn. 30 Cdo 1642/2018, nebo rozsudku ze dne 8. 7. 2011, sp. zn. 28 Cdo 2923/2010. V uvedených rozhodnutích však dovolací soud dospěl k závěru, že příčinou vzniku tehdy uplatňované škody (s přihlédnutím k jedinečným okolnostem spjatým též se skutkovým ukotvením nároku na náhradu škody, jak jej v žalobě požadovali jednotliví poškození) mělo být až vlastní zrušovací rozhodnutí; v žádném z těchto rozhodnutí se však dovolací soud *expressis verbis* nezabýval otázkou, zda může škoda (kterou nynější žalobkyně skutkově zcela opodstatněně spojuje výlučně s původním nezákonným rozhodnutím o technické způsobilosti) mít svůj původ v rozhodnutí pro účastníka příznivém. Ve vztahu k usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 7. 2014, sp. zn. 30 Cdo 1852/2013, a k usnesení ze dne 15. 11. 2022, sp. zn. 30 Cdo 152/2022, je třeba uvést, že usnesení, jimiž bylo odmítnuto dovolání, nepředstavují projev ustálené judikatury dovolacího soudu, nadto druhé z označených rozhodnutí (týkající se skutkově obdobné věci) Ústavní soud zrušil svým náleznem ze dne 7. 5. 2024, sp. zn. II. ÚS 390/23 (který již precedenčně závazný je, srov. čl. 89 odst. 2 Ústavy), v němž současně zdůraznil, že „kdyby nebylo nezákonného rozhodnutí a vozidlo nemělo v rozporu se zákonem schválenou technickou způsobilost, stěžovatel by je nezakoupil, nýbrž pořídil by si jiné, srovnatelné, jehož technická způsobilost byla schválena řádně a které by mohl užívat i nadále. Nezaplatil by tedy více, než jaká byla skutečná hodnota vozidla“ (byť Nejvyšší soud nepřehlédl, že škoda byla žalobcem ve věci řešené Ústavním soudem skutkově vymezena poněkud odlišně).

53. O vztah příčinné souvislosti se jedná, vznikla-li škoda následkem protiprávního úkonu škůdce, tedy je-li jednání a škoda ve vzájemném poměru příčiny a následku, tudíž je-li doloženo, že nebýt protiprávního úkonu, ke škodě by nedošlo. Je-li příčin, které z časového hlediska působí následně (jde o tzv. řetězec postupně nastupujících příčin a následků), více, musí být jejich vztah ke vzniku škody natolik propojen, že již z působení prvotní příčiny lze důvodně dovozovat věcnou souvislost se vznikem škodlivého následku (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 5. 2010, sp. zn. 25 Cdo 3585/2007). Z celého řetězce všeobecné příčinné souvislosti je třeba sledovat jen ty příčiny, které jsou důležité pro odpovědnost za škodu. Musí se jednat o skutečnosti podstatné, bez kterých by ke vzniku škody nedošlo. Pro existenci kauzálního nexu je nezbytné, aby řetězec postupně nastupujících příčin a následků byl ve vztahu ke vzniku škody natolik propojen, že již z působení prvotní příčiny lze důvodně dovozovat věcnou souvislost se vznikem škodlivého následku. Zůstala-li původní škodní událost skutečností, bez které by k následku nedošlo, příčinná souvislost se nepřerušuje (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 1. 2014, sp. zn. 30 Cdo 1729/2013). Ve vztahu k příčinné souvislosti je též nutné vzpomenout teorii adekvátní příčinné souvislosti, jejíž účelem je omezit náhradu škody jen na ty případy, ve kterých byly pro škůdce následky předvídatelné. Typicky se jedná o případy, kdy škůdce škodu způsobil a můžeme mu vytknout, že ji způsobit nemusel. K čemuž se vyjádřil i Ústavní soud v nálezu ze dne 3. 12. 2007, sp. zn. I. ÚS 312/05, tak, že je nutné, aby skutečnost, která má být příčinnou, byla nutnou podmínkou toho, že se následek uskutečnil právě tak, jak se uskutečnil, tj. daným způsobem, v daném čase a v daném místě. Příčinná souvislost jako jeden z nezbytných předpokladů odpovědnosti za škodu je tedy dána tehdy, je-li škoda podle obvyklého chodu věcí i obecné zkušenosti adekvátním následkem protiprávního úkonu či škodní události.

54. Při úvaze o předvídatelnosti vzniku škody jde vždy o posouzení skutečností, jež jsou v době protiprávního jednání či škodní události do jisté míry potenciální a nahodilé. V souvislostech daného případu je třeba z hlediska zjištěného skutkového stavu, jehož správnost nepodléhá dovolacímu přezkumu, uzavřít, že příčinou, bez níž by nedošlo ke vzniku škody je nepochybně vydání (byť pro žadatele, potažmo žalobkyni, příznivého) rozhodnutí o technické způsobilosti.

55. Nejvyšší soud zdůrazňuje, že u správních aktů /bez ohledu nato, zda byly vydány v souladu se zákonem či nikoliv/ platí presumpce jejich správnosti, a soud (nejsou-li nicotné) z nich vychází (§ 135 odst. 2 o. s. ř.) – srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2005, sp. zn. 20 Cdo 723/2003. Ve vztahu k dalším subjektům lze nepochybně odkázat na obecně uznávaný princip právní jistoty a presumpce správnosti správních rozhodnutí, jímž se ve své rozhodovací činnosti opakovaně zabýval Ústavní soud. V nálezu ze dne 30. 5. 2018, sp. zn. I. ÚS 946/16, konstatoval, že „podstatou uplatňování veřejné moci v demokratickém právním státu (čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky) je kromě jiného také princip dobré víry jednotlivce ve správnost aktů veřejné moci a ochrana dobré víry v nabytá práva konstituovaná akty veřejné moci, ať už v individuálním případě plynou přímo z normativního právního aktu, nebo z aktu aplikace práva. Důvěra jednotlivce v rozhodovací činnost orgánů státu, ať už jde o rozhodování orgánů moci zákonodárné, výkonné, či soudní, je jedním ze základních atributů právního státu. Princip dobré víry pak působí bezprostředně v rovině subjektivního základního práva jako jeho ochrana, v rovině objektivní se pak projevuje jako princip presumpce správnosti aktu veřejné moci [nálezy ze dne 9. 10. 2003, sp. zn. IV. ÚS 150/01, ze dne 9. 11. 2004, sp. zn. I. ÚS 163/02, nebo ze dne 10. 7. 2008, sp. zn. II. ÚS 2742/07]. Pokud orgán veřejné moci při výkonu veřejné moci autoritativně přezkoumá a osvědčí určité skutečnosti, pak tím vyvolá v jednotlivci dobrou víru ve správnost těchto skutečností a v samotný akt státu [srov. přiměřeně nálezy ze dne 3. 12. 2007, sp. zn. I. ÚS 544/06, a ze dne 1. 3. 2010, sp. zn. IV. ÚS 298/09]. Je totiž věcí státu, aby ve správních řízeních, která vede, nechyboval, a pokud k tomu přeci jenom dojde, aby zásadně nesl následky svých pochybení. Nezbytnost ochrany důvěry v akty veřejné moci a z nich nabytých práv však může být oslabena (jen) tam, kde není dána dobrá víra v jejich správnost či zákonnost. Platí přitom, že dobrá víra se předpokládá, a je na veřejné moci, aby její existenci vyvrátila.“

56. Na základě vydaného rozhodnutí o technické způsobilosti mohla mít žalobkyně či její právní předchůdci legitimní očekávání v to, že kupuje vozidlo, které je z hlediska právního způsobilé k provozu na pozemních komunikacích, a které tedy bude schopna používat k činnosti, k níž je určeno. Následné zrušení vydaného rozhodnutí (tedy ono „zrušovací rozhodnutí“) bylo nikoliv samotnou příčinou, ale jen jedním z předpokladů vzniku škody. Ostatně argumentaci dovolatelky lze mít za vyvrácenou již tím, že je-li předpokladem vzniku nároku na náhradu škody z titulu nezákonného rozhodnutí jeho zrušení (§ 8 odst. 1 OdpŠk), pak existence zrušovacího rozhodnutí je imanentní podmínkou vzniku nároku na náhradu škody (z původního nezákonného rozhodnutí), a ze své podstaty naopak nemůže být jeho překážkou. V tomto smyslu je proto třeba vnímat i závěry předchozího kasačního rozhodnutí Nejvyššího soudu, uvedl-li že „škoda vznikla žalobkyni až v souvislosti se zrušením nezákonného rozhodnutí“.

57. Okolnost, že v případě rozhodnutí pro účastníka ryze příznivých, která jsou následně pro nezákonnost zrušena, nemusí v některých případech škoda vzniknout ihned po vydání nezákonného rozhodnutí, ale až s delším časovým odstupem (až po jeho zrušení), na závěr o zachování nezbytné kauzality vliv mít nemůže. Hledisko časové souvislosti mezi porušením právní povinnosti orgánu veřejné moci a skutkovou událostí, z níž vznikla škoda, není samo o sobě rozhodující; rozhodující je jen věcná souvislost příčiny a následku, zatímco časová souvislost toliko napomáhá při posuzování věcné souvislosti (srov. obdobně rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 1990, sp. zn. 1 Cz 59/90).

58. Na vysvětlenou lze k obsahu dílčích námitek žalované dodat, že žalobkyně z hlediska vyžadované příčinné souvislosti tvrdí, že jí vznikla škoda jak tím, že vozidlo nemohla po zrušení nezákonného

rozhodnutí využívat k obvyklému účelu, ale současně i v důsledku skutečnosti, že nebýt vadného rozhodnutí správního orgánu, motorové vozidlo, ve vztahu k němuž již neměla k dispozici vůči prodávajícímu prostředky pro uplatnění nároku z titulu odpovědnosti za dodatečně najevo vyšlé vady, by si takové vozidlo nebyla bývala při pravidelném běhu věcí koupila a pořídila by si vozidlo jiné, které by mohla k obvyklému účelu užívat i „nyní“, tj. v době podání žaloby (srov. bod IV žaloby a výše nastíněné úvahy Ústavního soudu ve skutkově obdobné věci).

59. Lze rovněž nepřímou poukázat i na závěry obsažené v usnesení (velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia) Nejvyššího soudu ze dne 12. 4. 2017, sp. zn. 31 Cdo 4835/2014, uveřejněném pod číslem 99/2018 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní, v němž byl posuzován nárok na náhradu škody, který měl původ v usnesení soudu z roku 1992 o zápisu společnosti do někdejšího podnikového rejstříku pod konkrétním obchodním jménem, jež bylo pro poškozeného rovněž zcela příznivé, a nárok na náhradu škody mu vznikl až poté, co bylo takové rozhodnutí (materiálně) zrušeno v důsledku pozdějšího rozhodnutí soudů z let 2010 až 2011 o povinnosti poškozené změnit si obchodní firmu. Náklady s tím spojené (škoda) pak vznikly poškozené až zhruba s dvacetiletým odstupem, v roce 2012; ani tehdy ve vcelku souměřitelné situaci nebylo o vzniku škody z nezákonného příznivého rozhodnutí pochybností.

60. Lze proto k dané otázce uzavřít, že pro poškozeného příznivé pravomocné rozhodnutí, které v něm vyvolalo dobrou víru v to, že jde o rozhodnutí správné a zákonné, a bez něž by si předmětné motorové vozidlo nepořídil, může představovat podstatnou příčinu vzniku škody spočívající ve znehodnocení vozidla ztrátou jeho způsobilosti k provozu na pozemních komunikacích, v případě, bylo-li pro nezákonnost takové rozhodnutí následně zrušeno. Právní posouzení odvolacího soudu je i v rozsahu takto formulované otázky zcela správné.

61. Podle § 242 odst. 3 o. s. ř. je-li dovolání přípustné, dovolací soud přihlédně též k vadám uvedeným v § 229 odst. 1, odst. 2 písm. a), b) a odst. 3 o. s. ř., jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Dovolací soud existenci zmatečnostních vad nebo jiných vad řízení, jež by mohly mít vliv na věcnou správnost napadeného rozsudku, neshledal; ostatně dovolatelka žádnou takovou vadu v dovolání ani nenamítala.

62. Jestliže se žalované v hranicích otázek formulovaných dovoláním nepodařilo správnost právních závěrů zaujatých odvolacím soudem v napadeném rozhodnutí zpochybnit (a jiné otázky určující pro posouzení základu nároku dovolacímu soudu posuzovat nepřislušelo), Nejvyšší soud dovolání žalované podle ustanovení § 243d odst. 1 písm. a) o. s. ř. zamítl.

63. Vzhledem k tomu, že předmětem dovolacího přezkumu byl tzv. mezitímní rozsudek, jímž se rozhoduje toliko o základu žalobou uplatněného nároku, a nikoliv o jeho výši, kdy rozhodnutí o něm (stejně jako o nákladech řízení) se zůstává až rozhodnutí konečnému, rozhodne o nákladech i této fázi dovolacího řízení soud prvního stupně v rozhodnutí, jímž se bude řízení před ním končit (§ 151 odst. 1 o. s. ř.).

Další články:

- [Daňová exekuce](#)
- [Cenové rozhodnutí rozporné se zákonem](#)
- [Autonomie vůle](#)
- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zmatečnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Střídavá péče](#)

- [Restituce](#)
- [Majetková podstata \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předběžné opatření](#)